

O'QUVCHILARNI QO'SHIMCHA KURSLARGA KELIB-KETISHI VA IMTIHON NATIJALARINI SMS ORQALI OGOHLANTIRISH TIZIMINI ISHLAB CHIQISH

<https://doi.org/10.5281/zenodo.18500707>

Maxsetbaev Zayd Temirbaevich

Nukus davlat texnika universiteti Yoshlar ittifoqi boshlang'ich tashkilot yetakchisi

Annotatsiya

Mazkur maqolada ta'lim muassasalarida o'quvchilarning qo'shimcha kurslarga kelib-ketishini nazorat qilish hamda imtihon natijalarini tezkor yetkazish maqsadida SMS-xabarnoma asosida avtomatlashtirilgan axborot tizimini ishlab chiqish masalalari yoritilgan. Tadqiqot davomida SMS ogohlantirish tizimining funksional imkoniyatlari, texnik arxitekturasini, foydalanuvchi uchun qulayliklari va ta'lim jarayonidagi samaradorligi tahlil qilingan. Taklif etilgan tizim o'quvchi, ota-ona va ta'lim muassasasi o'rtasidagi axborot almashinuvini yaxshilashga xizmat qiladi.

Kalit so'zlar

SMS ogohlantirish, ta'lim tizimi, avtomatlashtirish, imtihon natijalari, axborot texnologiyalari, monitoring.

Kirish

Bugungi kunda ta'lim jarayonida axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan samarali foydalanish muhim ahamiyat kasb etmoqda. Ayniqsa, o'quvchilarning darslarga qatnashuvini nazorat qilish, ularning bilim darajasi va imtihon natijalari haqida ota-onalarni o'z vaqtida xabardor qilish ta'lim sifati va mas'uliyatini oshiradi.

Qo'shimcha kurslar, repititorlik mashg'ulotlari va tayyorlov markazlarida ushbu jarayonlar ko'pincha qo'lda yoki tartibsiz tarzda yuritiladi. Natijada ma'lumotlar kech yetkaziladi yoki umuman yetkazilmaydi. Shu sababli, SMS texnologiyasi asosida avtomatlashtirilgan ogohlantirish tizimini ishlab chiqish dolzarb masala hisoblanadi.

O'QUVCHILARNI QO'SHIMCHA KURSLARGA KELIB-KETISHI

O'quvchilarning qo'shimcha kurslarga kelib-ketishi ta'lim jarayonining muhim ko'rsatkichlaridan biri bo'lib, u o'quv intizomi, bilimlarni o'zlashtirish darajasi va umumiy ta'lim sifati bilan bevosita bog'liqdir. Qo'shimcha kurslar o'quvchilarning bilimini chuqurlashtirish, imtihonlarga tayyorlash hamda mustaqil fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Amaliyotda o'quvchilarning kurslarga qatnashuvini an'anaviy usullar orqali nazorat qilish ko'pincha samarasiz bo'lib, ma'lumotlarning kechikib yetkazilishi yoki noto'g'ri qayd etilishiga olib keladi. Bu holat ota-onalarning farzandlari ta'lim jarayonidan to'liq xabardor bo'lishiga to'sqinlik qiladi.

Shu sababli, o'quvchilarning qo'shimcha kurslarga kelib-ketishini avtomatlashtirilgan axborot tizimi orqali qayd etish dolzarb vazifalardan biri hisoblanadi. Bunday tizim orqali har bir o'quvchining darsga kelgan yoki kelmaganligi real vaqt rejimida aniqlanadi va tegishli ma'lumotlar markaziy ma'lumotlar bazasida saqlanadi.

O'quvchilarning qatnashuvi haqidagi ma'lumotlarning SMS orqali ota-onalarga yetkazilishi dars intizomini mustahkamlashga xizmat qiladi. Natijada o'quvchilar mas'uliyati oshadi, dars qoldirish holatlari kamayadi va ta'lim jarayonining shaffofligi ta'minlanadi.

SMS OGOHLANTIRISH TIZIMINING TUZILISHI VA ISHLASH PRINSIPI

SMS ogohlantirish tizimi ta'lim jarayonini avtomatlashtirishga qaratilgan axborot-kommunikatsiya yechimi bo'lib, o'quvchilarning qo'shimcha mashg'ulotlarga qatnashuvi hamda imtihon natijalari haqida ota-onalar va mas'ul shaxslarni tezkor xabardor qilishni ta'minlaydi. Ushbu tizim modulli arxitekturaga ega bo'lib, bir nechta o'zaro bog'liq komponentlardan tashkil topgan.

Tizimning umumiy tuzilishi

SMS ogohlantirish tizimi quyidagi asosiy tarkibiy qismlardan iborat:

Ma'lumotlar bazasi (Database Layer)

Ushbu qatlamda o'quvchilarning shaxsiy ma'lumotlari, ota-onalarning aloqa raqamlari, davomat holati hamda imtihon natijalari saqlanadi. Ma'lumotlar bazasi tizimning asosiy axborot manbai bo'lib, ma'lumotlarning yaxlitligi va xavfsizligini ta'minlaydi.

Ma'lumotlarni kiritish va boshqarish moduli (Admin Panel)

Mazkur modul orqali o'qituvchilar yoki mas'ul xodimlar o'quvchilarning kelib-ketishi, baholari va boshqa zarur ma'lumotlarni tizimga kiritadi. Admin panel foydalanuvchi uchun qulay interfeysga ega bo'lib, ma'lumotlarni tahrirlash va nazorat qilish imkonini beradi.

SMS shlyuz (SMS Gateway)

SMS shlyuz tizim va mobil aloqa operatorlari o'rtasidagi aloqa vositasi hisoblanadi. U orqali avtomatik ravishda xabarlar shakllantiriladi va belgilangan telefon raqamlariga yuboriladi. Ushbu komponent tizimning asosiy kommunikatsiya qismi hisoblanadi.

Xabarnomalarni shakllantirish moduli

Bu modul ma'lumotlar bazasidan olingan axborot asosida SMS matnlarini avtomatik yaratadi. Masalan, o'quvchining darsga kelmaganligi yoki imtihon natijasi haqida standart va tushunarli matn shakllantiriladi.

Hisobot va monitoring moduli

Tizimda saqlanayotgan ma'lumotlar asosida davomat statistikasi, imtihon natijalari va yuborilgan SMSlar bo'yicha hisobotlar shakllantiriladi. Bu modul ta'lim muassasasi rahbariyati uchun muhim tahliliy axborotni taqdim etadi.

TIZIMNING TEXNIK VA PEDAGOGIK SAMARADORLIGI

SMS ogohlantirish tizimining samaradorligi uning texnik barqarorligi va pedagogik jarayonga qo'shayotgan hissasi bilan belgilanadi. Mazkur tizim qo'shimcha kurslar va ta'lim muassasalarida axborot almashinuvini avtomatlashtirish orqali ta'lim sifati va nazorat mexanizmlarini sezilarli darajada yaxshilaydi.

Tizimning texnik samaradorligi

Texnik jihatdan SMS ogohlantirish tizimi quyidagi ustunliklarga ega:

Birinchidan, tizimning avtomatlashtirilgan ishlash mexanizmi inson omiliga bog'liq xatoliklarni kamaytiradi. Davomat va imtihon natijalari tizimga kiritilishi bilan bir vaqtda SMS xabarnomalar avtomatik ravishda shakllantiriladi va yuboriladi.

Ikkinchidan, tizimning tezkorligi va barqarorligi muhim ahamiyatga ega. SMS texnologiyasi internet tarmog'iga to'liq bog'liq bo'lmaganligi sababli, xabarlar qisqa vaqt ichida foydalanuvchilarga yetib boradi. Bu esa favqulodda yoki muhim axborotlarni o'z vaqtida yetkazish imkonini beradi.

Uchinchidan, tizimning moslashuvchanligi va kengaytiriluvchanligi uni turli ta'lim muassasalarida qo'llash imkonini beradi. Dasturiy ta'minot modulli tuzilgan bo'lib, kelajakda elektron kundalik, mobil ilova yoki elektron pochta xabarnomalari bilan integratsiya qilish imkoniyati mavjud.

To'rtinchidan, ma'lumotlar xavfsizligi va himoyasi ta'minlanadi. Foydalanuvchilarning shaxsiy ma'lumotlari himoyalangan ma'lumotlar bazasida saqlanadi, tizimga kirish huquqlari darajalarga bo'lingan holda tashkil etiladi.

Tizimning pedagogik samaradorligi

Pedagogik nuqtayi nazardan, SMS ogohlantirish tizimi ta'lim jarayoniga ijobiy ta'sir ko'rsatadi:

Birinchidan, o'quvchilarning darslarga qatnashuv intizomi oshadi. Ota-onalar har bir kelib-ketish holati haqida tezkor xabardor bo'lgani sababli, o'quvchilar mas'uliyatni chuqurroq his etadi.

Ikkinchidan, ota-ona va ta'lim muassasasi o'rtasidagi hamkorlik kuchayadi. SMS xabarnomalar orqali ota-onalar farzandlarining o'qish jarayonidan doimiy xabardor bo'lib boradi, bu esa tarbiyaviy jarayonning uzluksizligini ta'minlaydi.

Uchinchidan, ta'lim jarayonining shaffofligi oshadi. Imtihon natijalari va baholash jarayoni ochiq va tushunarli tarzda yetkazilishi o'quvchi va ota-onalarda ishonchni kuchaytiradi.

To'rtinchidan, tizim o'qituvchilar uchun nazorat va tahlil jarayonini soddalashtiradi. Davomat va bilim darajasi bo'yicha statistik ma'lumotlar pedagoglarga individual yondashuvni amalga oshirish imkonini beradi.

Umumiy baholash

Umuman olganda, SMS ogohlantirish tizimi texnik va pedagogik jihatdan samarali axborot tizimi hisoblanadi. U ta'lim jarayonini raqamlashtirish, nazoratni kuchaytirish va ta'lim sifatini oshirishga xizmat qiladi. Tizimning joriy etilishi qo'shimcha kurslar faoliyatini yanada tizimli va samarali tashkil etishga imkon yaratadi.

AMALIY AHAMIYATI

Mazkur SMS ogohlantirish tizimi ta'lim jarayonini raqamlashtirish va samarali boshqarishga xizmat qiluvchi amaliy yechim hisoblanadi. Tizimning joriy etilishi qo'shimcha kurslar, xususi ta'lim markazlari hamda umumta'lim muassasalari faoliyatida sezilarli ijobiy natijalarga olib keladi.

Birinchidan, tizim o'quvchilarning davomatini real vaqt rejimida nazorat qilish imkonini beradi. Har bir kelib-ketish holati avtomatik ravishda qayd etilishi natijasida dars intizomi kuchayadi va dars qoldirish holatlari kamayadi.

Ikkinchidan, SMS orqali imtihon natijalarini yetkazish ota-onalarni tezkor va ishonchli axborot bilan ta'minlaydi. Bu esa ota-onalarning farzandlari ta'lim jarayonidagi faolligini oshirib, ularni tarbiyaviy jarayonga faol jalb etadi.

Uchinchidan, mazkur tizim ta'lim muassasasi boshqaruvini soddalashtiradi. O'qituvchilar va rahbariyat davomat, baholar va umumiy o'quv jarayoni bo'yicha statistik ma'lumotlarga ega bo'lib, qarorlarni aniq va asosli qabul qilish imkoniyatiga ega bo'ladi.

To'rtinchidan, tizimning joriy etilishi inson omiliga bog'liq xatoliklarni kamaytiradi. Qog'oz hujjatlar bilan ishlash qisqarib, ma'lumotlar yagona elektron bazada saqlanadi.

Beshinchidan, SMS texnologiyasiga asoslanganligi sababli tizim internetga bog'liq bo'lmagan hududlarda ham samarali ishlaydi, bu esa uni turli ijtimoiy sharoitlarda qo'llash imkonini beradi.

UMUMIY XULOSA

Mazkur tadqiqotda o'quvchilarning qo'shimcha kurslarga qatnashuvi hamda imtihon natijalari haqida SMS orqali ogohlantirish tizimini ishlab chiqish va joriy etish masalalari atroflicha o'rganildi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, SMS texnologiyasiga asoslangan avtomatlashtirilgan axborot tizimi ta'lim jarayonini samarali tashkil etish, nazoratni kuchaytirish va axborot almashinuvini tezkorlashtirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Tizimning texnik jihatdan barqarorligi, avtomatlashtirilgan ishlash mexanizmi va ma'lumotlar xavfsizligini ta'minlash imkoniyatlari uni turli ta'lim muassasalarida qo'llash uchun qulay qiladi. Shu bilan birga, pedagogik nuqtayi nazardan tizim o'quvchilarning darsga qatnashuv intizomini oshiradi, ota-onalar va ta'lim muassasasi o'rtasidagi hamkorlikni mustahkamlaydi hamda ta'lim jarayonining shaffofligini ta'minlaydi.

Xulosa qilib aytganda, SMS ogohlantirish tizimini joriy etish qo'shimcha kurslar va ta'lim muassasalari faoliyatini yanada tizimli va samarali tashkil etishga xizmat qiladi. Mazkur tizim ta'lim sohasida raqamli texnologiyalarni qo'llashni kengaytirish hamda ta'lim sifatini oshirish yo'lidagi muhim amaliy yechim sifatida tavsiya etiladi.

ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Axborot texnologiyalari va ta'lim jarayonini avtomatlashtirish. – Toshkent: O'zbekiston, 2021.
2. Karimov A., Xudoyberdiyev B. Ta'lim tizimida raqamli texnologiyalardan foydalanish masalalari // Ilmiy-amaliy jurnal. – Toshkent, 2020. – №4. – B. 45–49.
3. Islomov D.Sh. Zamonaviy ta'limda monitoring va nazorat tizimlari. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2019.
4. Mobil aloqa texnologiyalari asosida axborot almashinuvi tizimlari / Mualliflar jamoasi. – Toshkent, 2018.
5. Rasulov U., Abdurahmonov S. Ta'lim jarayonida ota-onalar bilan axborot almashinuvi samaradorligini oshirish // Pedagogika va psixologiya. – 2021. – №2. – B. 62–67.
6. UNESCO. Information and Communication Technology in Education. – Paris, 2019.
7. OECD. Digital Education Outlook. – Paris: OECD Publishing, 2020.
8. Alimuhamedov R. Axborot tizimlarining tuzilishi va ishlash prinsiplari. – Toshkent: Iqtisodiyot, 2022.
9. Mobile SMS Technology Applications in Education // International Journal of Educational Technology. – 2020. – Vol. 7, Issue 3.

10. O'zbekiston Respublikasi Ta'lim to'g'risidagi Qonuni. – Toshkent, 2020.